

اقتصاد مقاومتی و الزامات تحقق آن

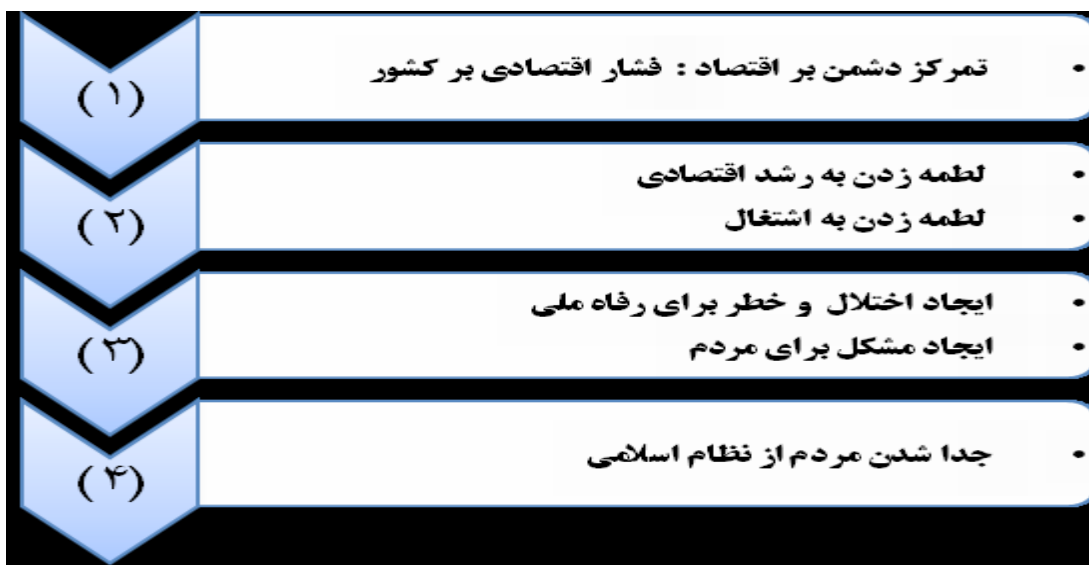
1. تعریف اقتصاد مقاومتی

اقتصاد مقاومتی به معنی نیرومند کردن اقتصاد و در جهت افزایش سرعت رشد اقتصادی و تولید ناخالص واقعی است. در موضوع اقتصاد مقاومتی تعابیر متنوع و متفاوتی در ادبیات اقتصادی رایج شده است. تعبیری که معنای اصطلاحی (نه لغوی) آن به اقتصاد مقاومتی نزدیک می‌نماید فنریت اقتصادی است که به توان سیاست ساخته یک اقتصاد برای بهبود یا انطباق با آثار شوکهای برو نزای مخرب اشاره دارد.¹

آنچه مهم است این است که بدانیم اقتصاد مقاومتی از سوی مقام معظم رهبری برای شرایط اقتصادی ویژه امروز ما و در راستای مقاوم‌سازی این حوزه از آسیب‌های هدف‌گذاری شده دشمنان انقلاب برای اقتصاد تاکید و تبیین شده است. در واقع، اقتصاد مقاومتی به معنی تشخیص حوزه‌های فشار و متعاقباً تلاش برای کنترل و بی‌اثر کردن آن تاثیرها و در شرایط آرمانی تبدیل چنین فشارهایی به فرصت است. اقتصاد مقاومتی یعنی اینکه چگونه می‌توان در رابطه با اقتصاد واردات و اقتصاد وابستگی، مقاومت کرد؟ مثلاً در بخش کشاورزی باید دید که کالاهای اساسی کدام هستند؟ از طرف دیگر کالاهای استراتژیک کدامند؟ بعد از تفکیک این دو نوع کالا، دولت باید راهکارهایی تدوین کند تا بر اساس آن، تولید با نیاز کشور متناسب شود. با اجرای چنین سیاستی رفته رفته از واردات بی‌نیاز خواهیم شد. با اینکه ظرفیت‌های ویژه‌ای در کشاورزی داریم اما سالانه میلیاردها دلار صرف واردات کشاورزی می‌شود. به عنوان مثال در مذاکرات هسته‌ای تنها دشمن حاضر شده در طول 6 ماه مبلغ 4/2 میلیارد دلار از دارایی‌های ما را در 8 قسط آزاد کند، این در حالی است که ما چند برابر این پول را فقط به واردات کالاهای استراتژیک کشاورزی نظیر خرید گندم اختصاص می‌دهیم. بر این مبنا، به نظر می‌رسد برای تحقق اقتصاد مقاومتی نیاز به ضرورت‌ها و الزاماتی است که باید به عنوان بستر و زمینه عملیاتی‌سازی اقتصاد مقاومتی اذهان آحاد جامعه اعم از مردم، نخبگان و مسئولان و دستگاه‌های مربوط نسبت به آن احساس مسئولیت توأم با کار و تلاش نماید.

از نظر رهبر معظم انقلاب، دشمن در موضوع تهدید اقتصادی اهداف مختلفی را دنبال می‌کند اما غایت این تهدید جدا کردن مردم از نظام اسلامی است.

فرایند اثرگذاری تهدید دشمن²

2. کارویژه های اقتصاد مقاومتی
شکل گیری اقتصاد مقاومتی نتایج مهمی خواهد داشت که در بیانات مقام معظم رهبری به آنها تصریح شده

است

ایجاد مقاومت اقتصادی در برابر فشار اقتصادی دشمن؛
تضمین رشد اقتصادی در شرایط جنگ اقتصادی دشمن؛
جلوگیری از بیکاری عوامل تولید و ایجاد شرایط اشتغال کامل؛
ممانعت از ایجاد اختلال در رفاه عمومی؛
حل مشکلات مردم؛

دلگرمی مردم به نظام اسلامی.³

3. الزامات اقتصاد مقاومتی

• کاهش وابستگی های خارجی و تلاش برای خوداتکایی

• رعایت اصلاح الگوی مصرف

• وجود عزم ملی و اراده راسخ در عبور از تحریم ها و تنگناهای اقتصادی دشمن

• اقتصاد مقاومتی، مقاومت در مقابل کارشکنی و خباثت دشمنان کشور می باشد هدف دشمن، فشار

اقتصادی بر کشور و تمرکز بر اقتصاد کشور می باشد.

• گسترش و توجه جدی به شرکت های دانش بنیان، یکی از موثرترین مولفه های اقتصاد مقاومتی

است

• اصلاح الگوی مصرف، جلوگیری از اسراف، همت مضاعف و کار مضاعف، جهاد اقتصادی، تولید

ملی و حمایت از کار و سرمایه ی ایرانی و جهاد اقتصادی حلقه هایی برای ایجاد يك منظومه کامل در زمینه ی مسائل اقتصادی کشور می باشد.

• مسئله ی مدیریت مصرف، یکی از ارکان اقتصاد مقاومتی است؛ مصرف متعادل و پرهیز از اسراف

و تبذیر، در دستگاه های دولتی، غیردولتی، آحاد مردم و خانواده ها

• استفاده از تولیدات داخلی توسط دولت و نهادهای حاکمیتی و هم آحاد مردم و پرهیز از مصرف

کالا های خارجی

• حرکت مداوم و پویا در رشد اقتصادی،

- رشد و توسعه اقتصادی بر مبنای کارآفرینی
- حفظ وحدت و همبستگی میان مسئولین کشور و آحاد مردم
- استفاده حداکثری از زمان، منابع و امکانات
- حرکت بر اساس برنامه و پرهیز از تصمیمات عجولانه در عرصه اقتصاد
- شناخت عزم دشمن و ناتوان سازی حربه دشمنان با هوشیاری و عزم و اراده ملی و خنثی نمودن کلیه تحریم ها

4. راه کارهای عملیاتی کردن اقتصاد مقاومتی

4-1. نقش آفرینی پر رنگ مردم در اقتصاد مقاومتی: اقتصاد مقاومتی ماهیت مردمی دارد، لذا ضروری است مردم وارد این عرصه شوند. اگر قرار باشد ما اقدام به نهادسازی‌های موازی در اقتصاد مقاومتی کنیم، هیچ لزومی ندارد که این نهادسازی را دولت انجام دهد، بلکه ضروری است که مردم وارد این عرصه شوند تا از ورود رانت‌خوارها به اقتصاد جلوگیری کنند. نهادهای اقتصادی مردمی و سازمان‌های مردم‌نهاد می‌توانند نقش بسیار پررنگ و تعیین‌کننده‌ای داشته باشند. اگر ما فضا را برای حضور جوانان مؤمن و خلاق ایران اسلامی در عرصه‌ی اقتصادی فراهم کنیم، قطعاً تحولات مثبتی را در این عرصه شاهد خواهیم بود.

4-2. دیده‌بانی فضای اقتصادی داخلی و بین‌المللی: فعالیت در عرصه‌ی اقتصاد مقاومتی نیاز به رصد و دیده‌بانی فضای اقتصادی داخلی و بین‌المللی و نیز گردآوری آمارهای دقیق و روزآمد دارد.

4-3. طراحی شاخص‌های بومی مقاومتی: نیاز به شاخص‌های بومی داریم تا میزان مقاومت و آسیب‌پذیری اقتصادمان را بر اساس آنها شناسایی کنیم و بدانیم این اقتصاد ما تا چه اندازه می‌تواند در برابر فشارها مقاومت کند. اقتصاد غربی برای خودش شاخص دارد و ما به شاخص‌های بومی متناسب با مسائل بومی خودمان نیاز داریم.

4-4. ترویج سبک زندگی مقاومتی: برای مقاوم سازی اقتصاد ما ناگزیر از طراحی یک الگوی مشخص از شیوه‌ی زندگی متناسب با اقتصاد مقاومتی برای عموم مردم و به‌ویژه برای مدافعان انقلاب و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و آنهایی که قائل به صحت و صدق ایده‌ی اقتصاد مقاومتی هستند، می‌باشیم. یعنی ما چه الگوی مشخصی را برای بدنه‌ای از مردم ارائه دهیم که بدانند نیازها و مقتضیات انقلاب چه نوع سبک زندگی را می‌طلبد؟ در این الگو «اعتماد به نفس ملی، روحیه جهادی، و پرهیز از لقمه‌ی حرام و گسترش روحیه‌ی جهادی» نقشی اساسی را ایفا می‌کند.

4-5. نظام تعلیم و تربیت اقتصادی خاص برای مقاومت اقتصادی و جهاد اقتصادی، تبیین و طراحی و سپس اجرا کنیم.

4-6. اقتصاد مقاومتی را بر پایه و اساس سرمایه‌ی معنوی افراد و جامعه استوار سازیم. بدون معنویت و سلامت معنوی، مقاومت شکننده است.

4-7. رواج آموزه‌های اقتصاد مقاومتی در نظام رسانه‌ای و تبلیغاتی؛ ما به نظام تبلیغاتی هماهنگ و منسجمی احتیاج داریم که بتواند این آموزه‌ها را از طریق رسانه‌های رسمی و غیر رسمی مختلف، به‌خوبی و در بسته‌بندی‌های مناسب به مردم عرضه کند؛ همان‌گونه که در دوران دفاع مقدس به هر حال

دستگاه‌هایی مسئول کاری شبیه این کار بودند و برای آن فکر می‌کردند. بنابراین ما باید از ظرفیت همایش‌ها، سخنرانی‌ها، اینترنت، شبکه‌های تلویزیونی و رادیویی و حتی مجالس مذهبی و هیئات برای رسیدن به این مقصود استفاده کنیم.

4-8. امکان واکنش سریع نظام اقتصادی ما در برابر حملات اقتصادی؛ این‌که چقدر توان واکنش به کنش‌ها و حملاتی را داریم که به نظام اقتصادی ما وارد می‌شود و چقدر می‌توانیم در این واکنش سریع استقامت داشته باشیم. اگر بحرانی پیش بیاید، تا چه میزان می‌توانیم مصارف کشور را پایین بیاوریم؟ مردم تا چه اندازه و در چه مدتی می‌توانند خودشان را با این تغییرات هماهنگ کنند؟ قوت‌های ما در این زمینه می‌باید تکمیل و ضعف‌هایمان ترمیم شوند.

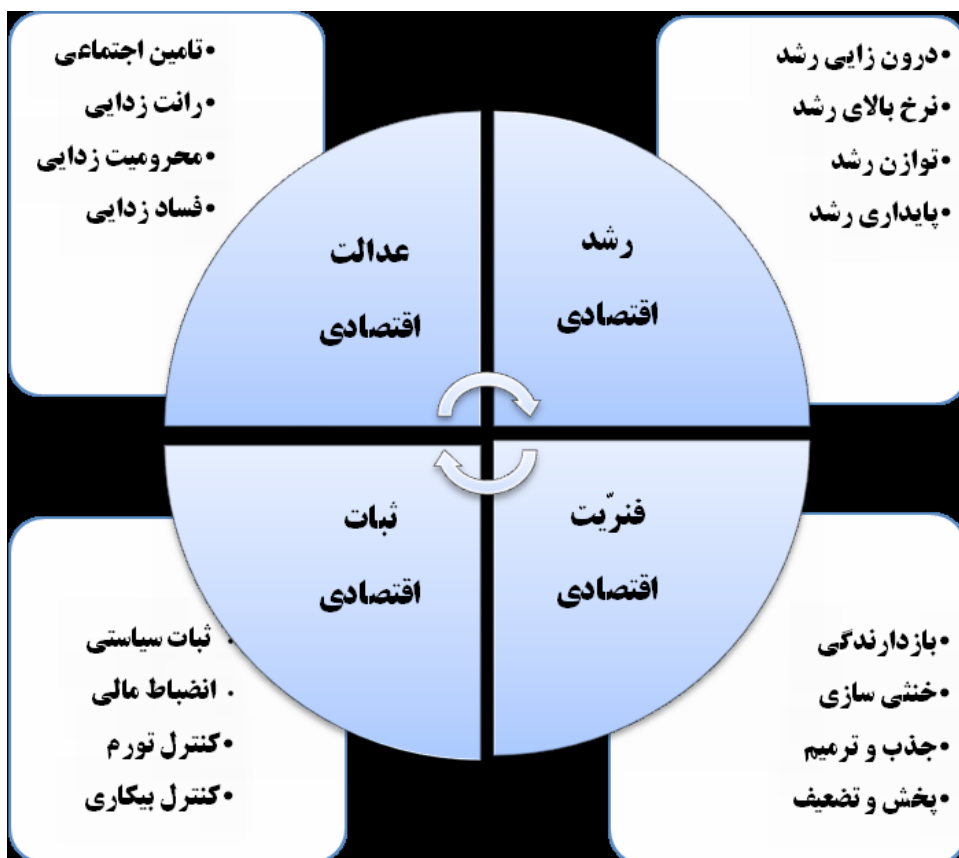
4-9. لزوم توجه و دلجویی و حمایت دولت از فعالان اقتصادی؛ اگر دولت در شرایط عادی از فعالان اقتصادی و از کشاورزان و کارگران و کارمندان حمایت کند، آن وقت می‌تواند انتظار داشته باشد که آنها هم در روز مبادا به کمک کشور بیایند. اما اگر دولت آنها را رها کند و به مشکلات آنها اهمیتی ندهد و فقط به فکر خود باشد، دیگر توانی برای مقاومت در این اقشار نمی‌ماند که بخواهند در روز مبادا مقاومت کنند.

4-10. لزوم تبدیل بحث اقتصاد مقاومتی به گفتمان رایج در دانشگاه‌ها، مراکز علمی و مجامع مذهبی؛ همین صحبت کردن و گفت‌وگو پیرامون این موضوع و توجه به ابعاد مختلف آن، در سرعت حرکت به سمت تحقق اقتصاد مقاومتی تأثیری بسزا خواهد داشت. این مسأله باید در کلاس‌های درس و پروژه‌های علمی از محققان و نخبگان خواسته شود و از سوی استادان اقتصاد که درد دین دارند یا حداقل آزاده و میهن‌دوست هستند، جدی گرفته شود.

4-11. شعاری عمل نکردن؛ نباید اقتصاد مقاومتی در حد شعار باشد و باید به طور جدی پیگیری و اجرایی شود.

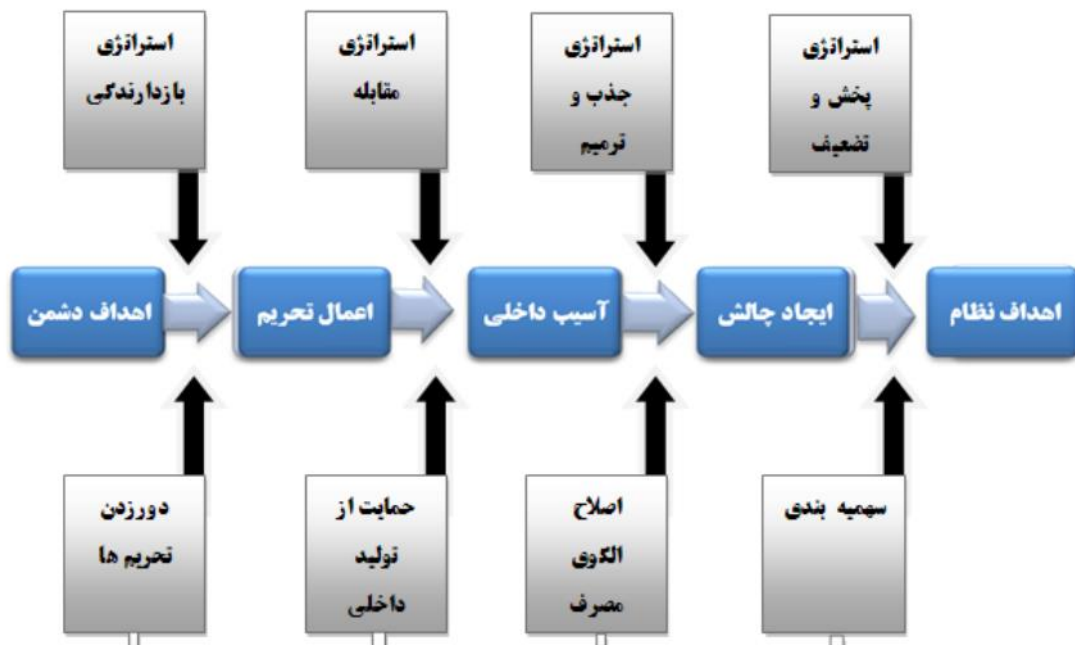
4-12. سیاست‌های اقتصاد مقاومتی باید در نظام بودجه کشور مشخص گردد و در واقع باید روح این سیاست‌ها در قوانین سالانه بودجه دیده شود.

الگوی پیشنهادی اقتصاد مقاومتی جمهوری اسلامی ایران

این الگو بیانگر نگرشی ویژه به اقتصاد مقاومتی است که آن را از سایر نگرشها متمایز میکند. آنچه از اقتصاد مقاومتی به ذهن متبادر میشود الگویی برای شرایط غیرعادی مانند شرایط جنگ و بحران یا تحریم اقتصادی است. اما چنین الگویی، پس از برطرف شدن شرایط خاص، موضوعیت خود را از دست خواهد داد؛ لذا الگویی موقتی و اقتضایی است، در حالی که الگویی حاضر هم شرایط بحران و هم شرایط عادی را دربرم یگیرد. در رایت عادی، الگویی حاضر با برجسته کردن مؤلفه های رشد و عدالت و با توجه به برقراری شرایط ثبات اقتصادی در ایجاد شکوفایی و ایجاد رفاه همراه عدالت اهداف اساسی خود را دنبال می کند. در شرایط بحران نیز با برجسته سازی مؤلفه فنریت اقتصادی امکان تعقیب اهداف اساسی را فراهم خواهد کرد.⁴

5 راهبردهای پیشنهادی فنریت اقتصاد مقاومتی جمهوری اسلامی ایران

البته از نگاه رهبر معظم انقلاب دور زدن نباید به یک اصل راهبردی تبدیل شود بلکه باید برای اقتصاد مقاومت طراحی کرد. «ایشان در این دیدار با اشاره به ضرورت توجه به مدل جدیدی از اقتصاد به نام اقتصاد مقاومتی تصریح کردند: ما باید یک اقتصاد مقاومتی واقعی در کشور به وجود بیاوریم. امروز کارآفرینی معنایش این است. دوستان درست گفتند که ما تحریمها را دور میزنیم؛ بنده هم یقین دارم. ملت ایران و مسئولین کشور تحریمها را دور میزنند، تحریمکنندگان را ناکام میکنند؛ مثل موارد دیگری که در سالهای گذشته در زمینه‌های سیاسی بود که یک اشتباهی کردند، یک حرکتی انجام دادند، بعد خودشان مجبور شدند برگردند، یکی یکی عذرخواهی کنند. چند مورد یادتان هست لابد دیگر. حالا جوانها نمیدانند. در این ده بیست سال اخیر، از این کارها چند بار انجام دادند. این دفعه هم همین جور است. البته تحریم برای ما جدید نیست، ما سی سال است تو تحریمیم. همه‌ی این کارهایی که شده است، همه‌ی این حرکت عظیم ملت ایران، در فضای تحریم انجام گرفته؛ بنابراین کاری نمیتوانند بکنند. خب، ولی این دلیلی است برای همه‌ی مسئولان و دلسوزان کشور که خود را موظف بدانند، مکلف بدانند به ایجاد کار، به تولید، به کارآفرینی، به پر رونق کردن روزافزون این کارگاه عظیم؛ که کشور ایران حقیقتاً امروز یک کارگاه عظیمی است. همه خودشان را باید موظف بدانند.»

این سخنان مقام معظم رهبری بر ضرورت طراحی مدل اقتصاد مقاومتی عملاً تأکیدی بر این نکته است که مسیر عبور تحریمها از اقتصاد مقاومتی می‌گذرد، نکته‌ای که باید از سوی مسوولان و طرح ریزان اقتصادی کشور مورد توجه قرار گیرد تا بتواند آخرین حربه‌های غرب برای مقابله با نظام جمهوری اسلامی ایران را با شکست روبه رو کند.